

9 VAS „ATSARGOS“ PAKEITIMŲ APŽVALGA

Lentelėje palyginamos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatos, patvirtintos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1 „Dėl verslo apskaitos standartų patvirtinimo“ 9 punktu (toliau – 9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31) ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1K-117 „Dėl 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ patvirtinimo“ patvirtintos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ naujos redakcijos nuostatos (toliau – 9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01).

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
ESMINIAI PAKEITIMAI			
1.	-	2. Įmonėms, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, netaikoma standarto 38 punkto nuostata dėl LIFO atsargų įkainojimo būdo taikymo.	<p><i>9 VAS papildytas nauju 2 punktu atsižvelgiant į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendaciją dėl verslo apskaitos standartų (VAS) suderinimo su tarptautiniais apskaitos standartais (TAS), kad įmonių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, pagal VAS ar TAS sudaromose atskirose finansinėse ataskaitose pateikta informacija būtų palyginama.</i></p> <p><i>Kadangi TAS nenumato galimybės taikyti LIFO atsargų įkainojimo būdą, 9 VAS nustatyta, kad įmonėms, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, netaikoma standarto 38 punkto nuostata dėl galimybės pasirinkti LIFO būdą.</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
2.	-	3. Labai mažoms įmonėms rengiant trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą netaikomos standarto IV ir VI skyriaus nuostatos. Labai mažos įmonės, rengdamos trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, su paslaugų teikimu ir gaminama produkcija susijusias išlaidas pripažįsta sąnaudomis atsižvelgdamos į jų pobūdį ir parodo atitinkamuose trumpo pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose pagal 3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno (nuostolių) ataskaita“ nuostatas.	<i>9 VAS papildytas nauju 3 punktu. Nustatyta, kad labai mažos įmonės, taikančios išimtis, t. y. rengiančios trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, netaiko IV ir VI skyrių nuostatų, nes jos sąnaudas skirsto pagal pobūdį į įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių, susijusias su darbo santykiais, nusidėvėjimo, amortizacijos ir turto vertės sumažėjimo, pelno mokesčio ir kitas sąnaudas.</i>
3.	5. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti po atsargų užregistravimo apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimais ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip: 5.1. jeigu atsargos parduotos – koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma; 5.2. jeigu atsargos dar neparduotos, koreguojama jų įsigijimo savikaina mažinant ją šioms atsargoms tenkančia nuolaidų ir nukainojimo suma. Tačiau jei įsigijimo savikainos koreguoti neįmanoma, koreguojama parduotų prekių savikaina, kaip nurodyta 5 punkto 1 papunktyje.	7. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti atsargas užregistravus apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimu ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip: 7.1. jeigu atsargos parduotos, koreguojama parduotų atsargų savikaina, mažinant ją nukainojimo ir nuolaidų suma. Rengiant trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą koreguojamos įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių straipsnyje rodomos sąnaudos; 7.2. jeigu atsargos dar neparduotos, koreguojama jų įsigijimo savikaina mažinant ją šioms atsargoms tenkančia nukainojimo ir nuolaidų suma. Jei įsigijimo savikainos koreguoti neįmanoma, koreguojama parduotų atsargų savikaina, o jei rengiama trumpa pelno (nuostolių) ataskaita, – įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių straipsnyje rodomos sąnaudos, kaip nurodyta	<i>Paaiškinta, kokios sąnaudos pripažįstamos, jei labai maža įmonė pasirenka rengti trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą.</i>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>6. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.</p> <p>7. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražintinas, o jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis reikšmingai iškraipytų įmonės veiklos rezultatus.</p>	<p>standarto 7.1 papunktyje.</p> <p>8. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus pridėtinės vertės mokestį, kaip nurodyta standarto 9 punkte, ir rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti ir kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina, o jei rengiama trumpa pelno (nuostolių) ataskaita, – įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių sąnaudomis) tą patį laikotarpį, kai buvo padarytos, jei sumos yra nereikšmingos.</p> <p>9. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražintinas, o jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis, o rengiant trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą – kitomis sąnaudomis, reikšmingai iškraipytų įmonės veiklos rezultatus.</p>	
4.	<p>8¹. Neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už grynąją galimo realizavimo vertę, ir su šių atsargų gavimu ir paruošimu parduoti (naudoti) susijusios</p>	<p>12. Neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už grynąją galimo realizavimo vertę, ir su šių atsargų gavimu ir paruošimu parduoti (naudoti) susijusios išlaidos. Kai turto vertė</p>	<p><i>Patikslintos nuostatos dėl neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų savikainos nustatymo. Išbrauktas buvęs 8³ punktas. Jei atsargos bus gautos neatlygintai ir dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nebus nurodyta to turto vertė, neįmanoma</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>išlaidos.</p> <p>8². Jei nėra neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų aktyviosios rinkos arba negalima patikimai nustatyti grynosios galimo realizavimo vertės, nemokamai arba už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina yra išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu parduoti (naudoti), suma.</p> <p>Standartas papildytas nauju punktu:</p> <p>8³. Jei atsargų aktyviosios rinkos nėra arba turto grynosios galimo realizavimo vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.</p>	<p>nenurodyta, neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų savikaina nustatoma atsižvelgiant į to turto grynąją galimo realizavimo vertę.</p> <p>13. Jei nėra neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų aktyviosios rinkos ir (arba) negalima patikimai nustatyti grynosios galimo realizavimo vertės, nemokamai arba už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina yra išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu parduoti (naudoti), suma.</p>	<p><i>bus nustatyti jų grynąją galimo realizavimo vertę ir nebus patirta išlaidų, tai tokios atsargos bus fiksuojamos nebalansinėse sąskaitose kontrolės tikslais.</i></p>
5.	<p>24. Atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gali būti didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, jeigu atsargos buvo sugadintos, visiškai arba iš dalies paseno, jų pardavimo kaina nukrito ar išaugo įvertintos gamybos baigimo arba pardavimo išlaidos. Atsargų nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio įmonės veiklos ciklo metu.</p> <p>25. Atsargos paprastai nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės pagal</p>	<p>24. Jei yra patikimų įrodymų, kad atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, atsargos nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės. Visų atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma turi būti pripažįstama to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainojimai, sąnaudomis. Rengiant pelno (nuostolių) ataskaitą šios sąnaudos parodomas bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje. Rengiant trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą atsargų likučio pokyčio straipsnyje parodomas atsargų likučio pokytis, gautas įvertinus atsargų nukainojimą iki grynosios galimo realizavimo vertės.</p>	<p><i>Peržiūrėtos nuostatos dėl grynosios galimo realizavimo vertės nustatymo, pakeistas punktų nuoseklumas.</i></p> <p><i>Aptartas atsargų įkainojimo pripažinimas, jei labai maža įmonė pasirenka rengti trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą.</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>kiekvieną atsargų vienetą. Tam tikrais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius atsargų vienetus (pavyzdžiui, kai tai pačiai gaminių grupei priklausantys panašios paskirties ar naudojimo atsargų vienetai yra pagaminti ir pateikiami į rinką toje pačioje geografinėje zonoje ir atskirai juos įvertinti praktiškai neįmanoma). Atsargos negali būti nukainojamos tokiomis grupėmis kaip, pavyzdžiui, visa pagaminta produkcija arba visos atsargos, kurios skirtos tam tikrai pramonės šakai ar laikomos tam tikroje geografinėje zonoje.</p> <p>26. Grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis patikimais įrodymais, kuriuos galima gauti tuo metu, kai vertinamos atsargos. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, įvertinami ir kainos ar savikainos svyravimai, tiesiogiai susiję su įvykiais, kurie vyksta nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki finansinių ataskaitų sudarymo ir patvirtina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvusias sąlygas.</p> <p>27. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, reikia atsižvelgti į tikslą, dėl kurio atsargos laikomos. Pavyzdžiui, atsargų, laikomų pardavimo ar paslaugų sutartims</p>	<p>25. Atsargų nukainojimas iki gryniosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio įmonės veiklos ciklo metu.</p> <p>26. Požymiai, kurie rodo, kad atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gali būti didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę:</p> <p>26.1. atsargos buvo sugadintos;</p> <p>26.2. atsargos visiškai arba iš dalies paseno;</p> <p>26.3. atsargų pardavimo kaina nukrito;</p> <p>26.4. išaugo įvertintos gamybos baigimo arba pardavimo išlaidos.</p> <p>27. Atsargos paprastai nukainojamos iki gryniosios galimo realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Tam tikrais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius atsargų vienetus (pavyzdžiui, kai tai pačiai gaminių grupei priklausantys panašios paskirties ar naudojimo atsargų vienetai yra pagaminti ir pateikiami į rinką toje pačioje geografinėje zonoje ir atskirai jų įvertinti praktiškai neįmanoma). Atsargos negali būti nukainojamos tokiomis grupėmis kaip, pavyzdžiui, visa pagaminta produkcija arba visos atsargos, kurios skirtos tam tikrai pramonės šakai ar laikomos tam tikroje geografinėje zonoje.</p> <p>28. Grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma</p>	

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>vykdyti, grynoji galimo realizavimo vertė pagrįsta sutartine kaina, numatyta pasirašytose sutartyse. Jeigu pardavimo sutartyse numatyti mažesni atsargų kiekiai, perviršio grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis vidutine pardavimo kaina arba palyginamąja rinkos kaina.</p> <p>28. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, negali būti nukainojamos žemiau negu jų savikaina, jeigu produkciją, kurią gaminant jos naudojamos, tikimasi parduoti už savikainą ar didesne kaina, nebent įmonė turi didelį perteklinį šių žaliavų ar kitų medžiagų kiekį, palyginti su reikiamu įprastinėmis įmonės veiklos sąlygomis.</p> <p>29. Tuo atveju, kai žaliavų kainų kritimas parodo, kad iš jų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę (pavyzdžiui, kai mažėja paklausa tiek konkrečiai pagamintai produkcijai, tiek žaliavoms, naudojamoms jos gamyboje), žaliavos nukainojamos iki gryniosios galimo realizavimo vertės. Tokiomis aplinkybėmis tiksliausias gryniosios galimo realizavimo vertės matas gali būti vertė, už kurią galima įsigyti tokias pat žaliavas.</p>	<p>remiantis patikimais įrodymais, kuriuos galima gauti tuo metu, kai vertinamos atsargos. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, įvertinami ir kainos ar savikainos svyravimai, tiesiogiai susiję su įvykiais, kurie vyksta nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki finansinių ataskaitų sudarymo ir patvirtina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvusias sąlygas.</p> <p>29. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, reikia atsižvelgti į tikslą, dėl kurio atsargos laikomos. Pavyzdžiui, atsargų, laikomų pardavimo ar paslaugų sutartims vykdyti, grynoji galimo realizavimo vertė pagrįsta sutartine kaina, numatyta pasirašytose sutartyse. Jeigu pardavimo sutartyse numatyti mažesni atsargų kiekiai, perviršio grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis vidutine pardavimo kaina arba palyginamąja rinkos kaina.</p> <p>30. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, negali būti nukainojamos žemiau negu jų savikaina, jeigu produkciją, kurią gaminant jos naudojamos, tikimasi parduoti už savikainą ar didesne kaina, nebent įmonė turi didelį perteklinį šių žaliavų ar kitų medžiagų kiekį, palyginti su reikiamu įprastinėmis įmonės veiklos sąlygomis.</p> <p>31. Tuo atveju, kai žaliavų kainų kritimas parodo, kad iš jų pagamintos produkcijos savikaina viršys</p>	

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>30. Kai pasikeičia aplinkybės, dėl kurių atsargos turėjo būti nukainotos žemiau negu savikaina, nukainojimo suma atstatoma taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainai arba patikslintai grynajai galimo realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Tačiau atstatytoji atsargų vertė negali būti didesnė už atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.</p> <p>31. Visų atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų nuostoliai turi būti pripažįstami to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainojimai ir (ar) susidarė nuostoliai, veiklos sąnaudomis.</p> <p>32. Bet kokio atsargų nukainojimo atstatymo, atliekamo dėl grynosios galimo realizavimo vertės augimo, suma turi būti mažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.</p> <p>33. Atsargos, kurių gryoji galimo realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti parodytos taikant grynosios galimo realizavimo vertės nustatymo metu galiojusį užsienio valiutos kursą.</p>	<p>grynąją galimo realizavimo vertę (pavyzdžiui, kai mažėja tiek konkrečios pagamintos produkcijos, tiek žaliavos, naudojamos jos gamyboje, paklausa), žaliavos nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės. Tokiomis aplinkybėmis tiksliausias grynosios galimo realizavimo vertės matas gali būti vertė, už kurią galima įsigyti tokias pat žaliavas.</p> <p>32. Kai pasikeičia aplinkybės ir paaiškėja, kad anksčiau nukainotų atsargų vertė padidėjo, ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais atlikto nukainojimo suma panaikinama taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainai arba patikslintai grynajai galimo realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Tačiau atkurta atsargų vertė negali būti didesnė už atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainą.</p> <p>33. Bet kokio atsargų nukainojimo panaikinimo, atliekamo dėl grynosios galimo realizavimo vertės augimo, suma turi būti mažinamos ataskaitinio laikotarpio sąnaudos. Rengiant pelno (nuostolių) ataskaitą mažinamos bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje rodomos sąnaudos. Rengiant trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą atsargų likučio pokyčio straipsnyje parodomas atsargų likučio pokytis, gautas įvertinus atsargų nukainojimo panaikinimą.</p>	

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
		34. Atsargos, kurių grynoji galimo realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti parodytos taikant grynosios galimo realizavimo vertės nustatymo metu galiojusį užsienio valiutos kursą	
6.	<p>35. Apskaičiuodama gamyboje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO būdą (daroma prielaida, kad pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), LIFO būdą (daroma prielaida, kad pirmiausiai sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), svertinio (slenkančiojo) vidurkio arba konkrečių kainų. Atsižvelgiant į įmonės veiklos pobūdį ir kitas sąlygas, gali būti naudojami ir kiti atsargų įkainojimo būdai.</p> <p>37. LIFO būdas gali būti taikomas tik tais atvejais, kai pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje liekančios atsargos yra pirmiausiai įsigytos ar pagamintos.</p>	<p>37. Apskaičiuojant gamyboje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą taikomi šie atsargų įkainojimo būdai (išskyrus standarto 38 punkte nurodytą atvejį):</p> <p>37.1. FIFO būdas;</p> <p>37.2. svertinio vidurkio būdas;</p> <p>37.3. konkrečių kainų būdas.</p> <p>38. Išimtiniais atvejais dėl įmonės veiklos specifikos (pavyzdžiui, prekyba akmens anglimi), siekiant parodyti tikrą ir teisingą atsargų vertę finansinėse ataskaitose, gali būti taikomas LIFO atsargų įkainojimo būdas. Taikant šį būdą, daroma prielaida, kad pirmiausia parduodamos arba sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo pirmiausia įsigytos ar pagamintos.</p>	<p><i>Nustatyta, kad LIFO būdas gali būti tik išimtiniais atvejais, kai to reikia dėl įmonės veiklos specifikos (pvz., prekyba akmens anglimi, kai prekės pirkimo metu pilamos į krūvas) ir siekiant finansinėse ataskaitose parodyti tikrą ir teisingą atsargų vertę.</i></p>
7.	-	42. Atskiroms atsargų grupėms įmonė gali pasirinkti taikyti skirtingus atsargų įkainojimo būdus.	<p><i>Naujas punktas dėl galimybės atskiroms atsargų grupėms taikyti skirtingus atsargų įkainojimo būdus.</i></p>
8.	-	46. Atsargų pripažinimas nutraukiamas, jei jos parduodamos, mainomos į kitą turtą, dovanojamos, prarandamos arba sunaudojamos. Pajamos, uždirbtos dėl atsargų pardavimo arba mainų, pripažįstamos pagal 10-ojo verslo	<p><i>Naujas punktas, paaiškinantis apie atsargų pripažinimo nutraukimą susiejant standartą 10-uoju, 11-uoju ir 3-uoju VAS.</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
		apskaitos standarto „Pajamos“ nuostatas, o sąnaudos, patirtos dėl atsargų mainų, dovanojimo, praradimo arba sunaudojimo, – pagal 11-ojo verslo apskaitos standarto „Sąnaudos“ nuostatas. Pajamų ir sąnaudų pateikimą pelno (nuostolių) ataskaitoje ir trumpoje pelno (nuostolių) ataskaitoje reglamentuoja 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“.	
TECHNINIO POBŪDŽIO PAKEITIMAI			
1.	1. Šio standarto tikslas – nustatyti atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką. 2. Standartas nustato atsargų įsigijimo savikainos nustatymo, sunaudotų (parduotų) atsargų ir jų likučių įkainojimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.	1. 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“ (toliau – standartas) nustato atsargų registravimo apskaitoje, jų įvertinimo ir pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimus	<i>Sujungti buvę 1 ir 2 punktai į vieną naują 1 punktą.</i>
2.	3. Standartas netaikomas įtraukiant į apskaitą: 3.1. nebaigtus darbus pagal statybos rangos sutartis, tarp jų paslaugas, kurios tiesiogiai susijusios su statybos rangos sutartimis; 3.2. finansinį turtą; 3.3. biologinį turtą, susijusį su žemės ūkio veikla; 3.4. mineralines iškasenas.	4. Standartas netaikomas: 4.1. nebaigtų darbų pagal statybos rangos sutartis, tarp jų paslaugų, kurios tiesiogiai susijusios su statybos rangos sutartimis, apskaitai. Tokių darbų apskaitai taikomas 25-asis verslo apskaitos standartas „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“; 4.2. finansinio turto apskaitai. Tokio turto apskaitai taikomas 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“; 4.3. biologinio turto, susijusio su žemės ūkiu, apskaitai ir biologinio turto produktų pirminiam	<i>Patikslintas 4 punktas, nurodant konkrečius standartus.</i>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
		<p>pripažinimui. Tokio turto apskaitai taikomas 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“;</p> <p>4.4. mineralinių išteklių apskaitai. Mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo apskaitai taikomas 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“.</p>	
3.	<p>II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS</p> <p>Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.</p> <p>Balansinė atsargų vertė – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse.</p> <p>Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.</p> <p>Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.</p> <p>Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.</p> <p>Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos</p>	<p>5. Standarte vartojamos sąvokos:</p> <p>5.1. Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, prekės ir nebaigta gaminti produkcija), kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienus metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.</p> <p>5.2. Atsargų balansinė vertė – suma, kuria atsargos išreiškiamos įmonės balanse.</p> <p>5.3. Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.</p> <p>5.4. Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.</p> <p>5.5. Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.</p> <p>5.6. Kitos standarte vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme ir kituose verslo apskaitos standartuose.</p>	<p><i>Peržiūrėtos standarto sąvokos, atsisakyta kartoti kituose VAS naudojamą sąvoką „įsigijimo (pasigaminimo) savikaina“ (ši sąvoka pateikta 12-ajame verslo apskaitos standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“).</i></p> <p><i>Sąvokos perkeltos į I skyrių Bendrosios nuostatos, todėl buvęs standarto II skyrius Pagrindinės sąvokos panaikintas.</i></p> <p><i>Sąvokos aprobuotos ir skelbiamos Terminų banke.</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	procesu naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.		
4.	<p>11. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias be žymių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų (medžiagų), komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos.</p> <p>12. Pagrindinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas) ar komplektuojamuosius gaminius, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir be žymių sąnaudų gali būti priskirti konkrečioms gaminiams ar jų grupėms.</p> <p>13. Tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų bei socialinio draudimo įmokų sumas, kurios be žymių sąnaudų gali būti priskirtos konkrečioms gaminiams ar jų grupėms.</p>	<p>16. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias nepatiriant didesnių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai, – tai:</p> <p>16.1. pagrindinių žaliavų (medžiagų) išlaidos, apimančios išlaidas produkcijos gamybos metu sunaudotoms žaliavoms (medžiagoms) ir (arba) komplektuojamiesiems gaminiams, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir nepatiriant didesnių sąnaudų gali būti priskirti konkrečioms gaminiams ar jų grupėms;</p> <p>16.2. tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos, apimančios darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas, kurios nepatiriant didesnių sąnaudų gali būti priskirtos konkrečioms gaminiams ar jų grupėms.</p>	<i>Sujungti 11, 12 ir 13 punktai į naują 16 punktą ir patikslinta redakcija.</i>
5.	14. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Tai pagalbinių žaliavų (medžiagų), netiesioginio darbo užmokesčio, nusidėvėjimo bei kitos gamybos išlaidos, kurių neįmanoma be žymių sąnaudų priskirti konkrečioms	<p>17. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos – tai:</p> <p>17.1. pagalbinių žaliavų (medžiagų) išlaidos, apimančios išlaidas produkcijos gamybos metu sunaudotoms žaliavoms (medžiagoms), kurios siejasi su gamyba, bet į gaminio sudėtį tiesiogiai neįeina, arba, nors ir yra gaminio sudedamoji</p>	<i>Sujungti 14, 15, 16 ir 17 punktai į naują 17 punktą ir patikslinta redakcija.</i>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	<p>gaminiam ar jų grupėms.</p> <p>15. Pagalbinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas), kurios siejasi su gamyba, bet į gaminio sudėtį tiesiogiai neįeina, arba, nors ir yra gaminio sudedamoji dalis, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių.</p> <p>16. Netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas.</p> <p>17. Kitos netiesioginės gamybos išlaidos apima išlaidas, kurių ryšys su gaminamomis prekėmis negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.</p>	<p>dalį, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių;</p> <p>17.2. netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos, apimančios tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas;</p> <p>17.3. nusidėvėjimo sąnaudų, kurių neįmanoma nepatiriant didesnių sąnaudų priskirti konkrečioms gaminiam ar jų grupėms;</p> <p>17.4. kitos netiesioginės gamybos išlaidos, apimančios išlaidas, kurių ryšys su gaminama produkcija negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.</p>	
6.	<p>18. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką. Kokios išlaidų grupės įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą, turi būti atskleista aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje.</p>	<p>18. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo prie tiesioginių ar netiesioginių išlaidų ir netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką, t. y., kai vienu metu gaminama daugiau kaip vienas gaminy ar gaminami sudėtiniai gaminiai ar vienas iš gaminių yra pagrindinis, o kitas – šalutinis.</p>	<p><i>Redakcinio pobūdžio patikslinimas.</i> <i>Kadangi informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte reglamentuoja 6 VAS „Aiškinamasis raštas“, nuostatų apie atskleidimą aiškinamajame rašte buvo atsisakyta.</i></p>
7.	<p>21. Kai atsargų (produkcijos) judėjimo ir jų likučių ataskaitiniu laikotarpiu traukti į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai, pavyzdžiui,</p>	<p>22. Jei produkcijos faktinei pasigaminimo savikainai nustatyti reikia nepagrįstai daug laiko sąnaudų, gali būti taikomas normatyvinės savikainos būdas, pagal kurį įvertinamas normalus žaliavų ir medžiagų, darbo, įrenginių našumo ir</p>	<p><i>Redakcinio pobūdžio patikslinimas.</i></p>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	normatyvinės savikainos būdas, kuris gali būti taikomas, jeigu gaunami skaičiavimai yra artimi savikainai. Taikant šį būdą, įvertinamas normalus žaliavų ir medžiagų, darbo, įrengimų našumo ir pajėgumų naudojimo lygis ir nustatoma normatyvinė produkcijos vieneto savikaina. Ji yra reguliariai peržiūrima ir, jeigu reikia, keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas.	pajėgumų naudojimo lygis ir nustatoma normatyvinė produkcijos vieneto savikaina. Normatyvinė produkcijos vieneto savikaina yra reguliariai peržiūrima ir, jeigu reikia, keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas.	
8.	23. Neatsižvelgiant į tai, kokie įvertinimo būdai buvo taikyti, finansinėse ataskaitose atsargų (produkcijos) likučiai įvertinami savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte.	-	<i>Buvęs 23 punktas išbrauktas kaip perteklinis.</i>
9.	34. Jeigu pagal įmonės veiklos pobūdį būtina, paslaugų teikėjai gali kaupti su paslaugų teikimu susijusias išlaidas atsargose. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą dažniausiai sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.	35. Paslaugų teikėjai kaupia su paslaugų teikimu susijusias išlaidas kaip atsargas tol, kol nebus pripažintos suteiktų paslaugų pajamos. 36. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą dažniausiai sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.	<i>Punktas išskaidytas į du atskirus 35 ir 36 punktus.</i>
10.	40. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolat apskaitomų atsargų būdą taikyti	43. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. 44. Taikant nuolatinį atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija.	<i>Buvęs 40 punktas išskaidytas į atskirus tris punktus.</i>

Eil. Nr.	9 VAS redakcija, galiojanti iki 2018-12-31	9 VAS redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01	Komentaras
	ekonomiškai netikslinga, gali būti taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.	45. Jeigu nuolatinio atsargų apskaitos būdo taikyti ekonomiškai netikslinga, taikomas periodinis atsargų apskaitos būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.	
11.	41. Šis standartas taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.	-	<i>Standarto taikymas nurodomas finansų ministro įsakyme.</i>